

ÉVES KUTATÓI JELENTÉS MELLÉKLETE
BOLYAI JÁNOS KUTATÁSI ÖSZTÖNDÍJ TÁMOGATÁSSAL VÉGZETT TEVÉKENYSÉGRŐL**A BIZTONSÁGPOLITIKAI GONDOLKODÁS JELLEMZŐI
MAGYARORSZÁGON AZ 1989-1999 KÖZÖTTI IDŐSZAKBAN, KÜLÖNÖS
TEKINTETTEL A MAGYAR HONVÉDSÉG ÁTALAKÍTÁSÁT CÉLZÓ
TÖREKVÉSEKRE****A magyar biztonságpolitikai gondolkodás jellemzői a rendszerváltoz(tat)ás időszakában
(1989-1991)****TANTÁRGYI PROGRAM**

Nemzeti Közzolgálati Egyetem Hadtudományi és Honvédtisztképző Kar			Az oktatást végző szervezeti egység: n.a.		
Tantárgy neve és kódja: „A magyar biztonságpolitikai gondolkodás jellemzői a rendszerváltoz(tat)ás időszakában (1989-1991)”					
Kreditérték (javaslat): 5					
Szak(ok) melyeken a tárgyat oktatják (javaslat): biztonság- és védelempolitikai szak					
Tantárgyfelelős oktató:		Dr. Németh József Lajos		Oktatók:	Dr. Németh József Lajos
Előtanulmányi feltételek: (kóddal)					
Heti óraszámok: 2		Előadás: 2		Tantermi gyak.: 0	Laborgyakorlat: 0
Konzultáció: heti 1 óra					
Számonkérés módja (s,v,f):			kollokvium		
A tananyag					
Oktatási cél: A tantárgy elsajátítása során a hallgatók rendszerezett ismereteket szereznek a magyar biztonságpolitikai gondolkodás kezdeti időszakától (’70-es, ’80-as évek) a Varsói Szerződés felbomlásáig időszakáig (1991. február). A dedukció módszerének használatával a hallgatók általános kül-, biztonság- és védelempolitikai ismeretei jelentősen bővülnek a tárgyidőszakra vonatkozóan. Lényeges oktatási cél az egyes események közötti összefüggések feltárása és az adott korszak rendkívül gyors eseményei között való logikus eligazodás fejlesztése. Lényeges szempont továbbá a Magyar Néphadsereg és a Magyar Honvédségre vonatkozó összefüggések feltárása.					
Ütemezés (az oktatásra vonatkozóan):					
Oktatási hét					
1.	Bevezető előadás. A biztonságpolitika, a katonapolitika és a honvédelmi politika egymáshoz való viszonya. A vonatkozó definíciók értelmezése, hasonlóságok és különbségek.				
2.	A rendszerváltozás előtti időszak (70’-es és ’80-as évek) nemzetközi és hazai biztonságpolitikai folyamatainak áttekintése				
3.	A Magyar Néphadsereg jellemzői és az állampárt viszonya a ’80-as években.				

4.	Magyar katonapolitikai/biztonságpolitikai gondolkodás jellemzői a '80-as években.
5.	Az 1989-es év legjelentősebb nemzetközi és hazai eseményei a magyar biztonságpolitikai gondolkodás tükrében I.
6.	Az 1989-es év legjelentősebb nemzetközi és hazai eseményei a magyar biztonságpolitikai gondolkodás tükrében II.
7.	Zárthelyi dolgozat.
8.	A hadtudományi és biztonságpolitikai gondolkodók útkeresése 1989-1990-ben.
9.	Az 1990-es országgyűlési választások, a pártok biztonságpolitikai elképzelései.
10.	A semlegesség kérdésköre.
11.	A kül- és biztonságpolitikai prioritások az Antall-kormány kezdeti időszakában.
12.	A Varsói Szerződés megszűnésének magyar vonatkozású eseményei.
13.	A Magyar Honvédség helyzete a rendszerl változ(ta)tás időszakában – külső tényezők.
14.	A Magyar Honvédség helyzete a rendszerl változ(ta)tás időszakában – belső tényezők.
15.	A félév zárása.
A pótlás módja: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat vonatkozó előírásai alapján.	
Részvétel: A Tanulmányi és Vizsgaszabályzat az óralátogatásra vonatkozó előírásainak teljesítése mérvadó az aláírás megszerzéséhez. A szemeszter során egy zárthelyi dolgozat megírása kötelező, amely egy feleletválasztós és egy esszé részből áll. Ugyancsak kötelező egy 8-10 oldalas házi dolgozat elkészítése, amelynek formai és tartalmi követelményei az első tanórákon kerülnek meghatározásra. A kurzusra vonatkozó további értékelési szempontok kialakítása tekintetében a TVSZ vonatkozó részei mérvadók.	
Irodalom:	

Kötelező irodalom:

- A Magyar Honvédség a rendszerváltás évében, szerkesztette: DOBAI Pál százados, in: Akadémiai Közlemények 180, Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, Budapest, 1991
- A Magyar Néphadsereg 1956-1989, szerkesztette: SZÁNTÓ Mihály, egyetemi jegyzet, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, Budapest, 2001, p. 87-97.
- ALMÁSI Ferenc: Még egyszer (?) a semlegességről, in: Honvédelem 1990/3. szám, p. 77-84.
- Az 1990-es magyarországi parlamenti választások pártprogramjainak kül-, biztonság és katonapolitikai vonatkozású elemei (lásd: Fiatal Demokraták Szövetsége (Fidesz); Független Kisgazda-, Földmunkás- és Polgári Párt (FKGP); Kereszténydemokrata Néppárt (KDNP); Magyar Demokrata Fórum (MDF); Magyar Szocialista Párt (MSZP); Szabad Demokraták Szövetsége (SZDSZ))
- Az európai biztonság és Magyarország, szerkesztette: HORVÁTH István, Védelmi Tanulmányok sorozat, Honvédelmi Minisztérium Védelmi Kutatóintézet, Budapest, 1991/4. szám
- BOGNÁR Károly: A magyar biztonságpolitikai kialakulásának problémájához, in: Honvédelem 1990/3. szám, p. 100-103.
- BORSITS László: A Magyar Köztársaság új katonai doktrínája kialakításának néhány elvi kérdése, in: Honvédelem 1990/2. szám, p. 3-11.
- DONNELLY, Chris: A civil-katonai kapcsolatok fejlesztése a posztkommunista országokban, in: A haderő polgári vezérlése, szerkesztette: SZ. KISS Csaba, Stratégiai és Védelmi Kutatóintézet, Gondolat, Budapest, 1995, p. 145-165.

- DUNAY Pál: Magyarország biztonságpolitikája, in: Konfliktus és együttműködés 5., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békeutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, Budapest, 1988, p. 129-176
- FEJŐS János: Gondolatok a Magyar Honvédség átszervezéséről, in: Honvédelem 1990/3. szám, p. 103-105.
- GYARMATI István: Magyarország és az új európai biztonsági rendszer, in: Honvédelem 1990/5. szám, p. 3-10.
- KARDOS Gábor: A biztonságpolitika diszkrét bája, in: Konfliktus és együttműködés 5., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békeutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, Budapest, 1989, p. 273-280.
- KÁRPÁTI Ferenc: Puskalövés nélkül, Duna International, Budapest, 2011
- KISS J. László: Magyarország szerepe az európai biztonsági rendszerben, in: Konfliktus és együttműködés 5., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békeutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, Budapest, 1988, p. 81-128.
- KOVÁCS Jenő: A katonai gondolkodás főbb tendenciái (1957-1990), in: A katonai gondolkodásunk története az újabb kutatások tükrében, A Hadtudomány című folyóirat melléklete, Budapest, 1994, p. 54-57.
- KOVÁCS Jenő: Nemzeti katonai stratégia, in: Honvédelem 1990/6. szám, p. 26-38.
- KŐSZEGVÁRI Tibor: A magyar biztonságpolitika aktuális problémái, in: Honvédelem 1990/1. szám, p. 11-14.
- LÁZÁR Guy: Az új külpolitikai gondolkodásmód és a közvélemény, in: Konfliktus és együttműködés 5., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békeutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, 1988, Budapest, p. 353-362.
- Magyarország hadtörténete II., főszerkesztő: LIPTAI Ervin, Zrínyi Katonai Kiadó, 1985, p. 567-580.
- MOLNÁR István és SZTERNÁK György: A semlegesség feltételei és lehetősége, in: Honvédelem 1990/1. szám, p. 24-32.
- MÓRO CZ Lajos és BOGNÁR Károly: Biztonságpolitika a többpártrendszerben, Zrínyi Katonai Könyv- és Lapkiadó, Budapest, 1990
- MÓRO CZ Lajos: Az európai realitások és a magyar védelmi koncepció kérdései, dilemmái, in: Honvédelem 1990/3. szám, p. 5-9.
- MÓRO CZ Lajos: Az európai realitások és a magyar védelmi koncepció kérdései, dilemmái, in: Honvédelem 1990/3. szám, p. 5-9.
- MÓRO CZ Lajos: Gondolatok a magyar biztonságpolitika néhány összefüggéséről, in: Honvédelem 1990/2. szám, p. 12-20.
- SZABÓ János: A védelmi szektorhoz kapcsolódó jelentősebb viták a rendszerváltozás során, in: Akadémiai Közlemények 4. különszám a Hans Seidel Alapítvány támogatásával, főszerkesztő: Dr. CZÉKUS János, Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, 1991., p. 97-107.
- SZABÓ János: Haderőváltás Magyarországon 1989-2001, PolgART Kiadó, Budapest, 2003
- SZABÓ János: Viták a Honvédség jövőjéről és a humán erőforrások megújítása, in: A haderő polgári vezérlése, szerkesztette: SZ. KISS Csaba, Stratégiai és Védelmi Kutatóintézet, Gondolat, Budapest, 1995, p. 167-188.
- SZÁNTÓ Mihály, A Magyar Honvédség a rendszerváltoztatástól a NATO tagságig, egyetemi jegyzet, Zrínyi Miklós Nemzetvédelmi Egyetem, 2002, Budapest, p. 4-43.
- VÁMOSI Zoltán: A kelet-közép-európai rendszerváltás néhány katonapolitikai vonatkozása, in: Honvédelem 1990/5. szám, p. 10-20.

Ajánlott irodalom:

- Az MSZMP honvédelmi politikájáról, szerkesztette: Dr. Hunyadi Károly alezredes, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1974
- PIRITYI Sándor: A katonai erőviszonyok és hatásuk a nemzetközi politikai viszonyokra, in: Politikatudományi tanulmányok, szerkesztette: POLGÁR Tibor, Kossuth Könyvkiadó, 1981, p. 232-244.
- Konfliktus és együttműködés 3., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békekutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, 1985
- Konfliktus és együttműködés 4., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békekutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, 1987
- Konfliktus és együttműködés 5., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békekutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, 1988
- Konfliktus és együttműködés 6., Magyar Tudományos Akadémia, Intézetközi Békekutató Központ, szerkesztette: DUNAY Pál, 1989
- A haderő polgári vezérlése, szerkesztette: SZ. KISS Csaba, Stratégiai és Védelmi Kutatóintézet, Gondolat, Budapest, 1995
- Antall József országgyűlési beszédei 1990-1993, Atheneum Nyomda Rt., Budapest, 1994
- MUCS Sándor és ZÁGONI Ernő, A Magyar Néphadsereg története, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1984, p. 265-337.
- Az MSZMP és a szocialista honvédelem, szerkesztette: Dr. ZÁGONI Ernő, Zrínyi Katonai Kiadó, Budapest, 1981
- MÓROCH Lajos: A Magyar Néphadsereg fejlődésének főbb jellemzői, a katonai doktrína változásaival összefüggésben, in: Reflektor, 1988/4. szám, p. 149-170.
- Akadémiai Közlemények 4. különszám a Hans Seidel Alapítvány támogatásával, főszerkesztő: Dr. CZÉKUS János, Zrínyi Miklós Katonai Akadémia, 1991.
- Central European Security, edited by Tibor KŐSZEGVÁRI, Defence Studies no.1., Defence Research Institute, Miklós Zrínyi Military Academy, Budapest, 1992

A tárgy minőségbiztosítási módszerei: A tárgy során oktatott részelemek folyamatos monitoring révén legalább félévenként kibővülnek az aktuális kutatási eredményekkel. Az oktatók és hallgatók minőségi meglátásai beépítésre kerülnek.